

Szerkesztői szállítás

Belső-kerületi 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közléseknek címzendők.

Az értesítés ezeknek díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy órára 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábrótt garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetésekkel külön kedvezmény is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppell Alajosnál (Wollzeile 22. Hasenstein és Vogelmér (Nassau Markt 11.).
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9. szám emelet).

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy órára 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Erdély és az ellenzék.

Pest, aug. 26.

„O sanctas gentes atb.”

(O—y.) Az ellenzék ismét minden követ megmozdít, hogy győzelmét a jövő képviselőválasztásoknál biztosítsa; ismétlen Erdélyhez fordul, hogy azt a maga részére megnyerje, s hogy saját szavai szerint a „boldogulás egyedüli ösényére” vezesse; kötelességemnek érzem tehát egyet-mást nyíltan és őszintén elmondani Erdélynek az — ellenzékéről.

A lapok csak úgy per tangentem említették, hogy az ellenzék egyik vezére, Tisza Kálmán Erdélyben mulat Tisza Lászlónál — Csánban. Amde — a mint már tudjuk — ez a Csán igen nagy dimenziót nyert, mert Tisza Kálmán „Csánban mulatás” ürügye alatt egész Erdélyre szeretne hatással lenni.

Egyes magánemberek útaztatásainak, ha csak nem uralkodók, kik országok, birodalmak érdekeit képviselik, nagy jelentőséget ugyan nem szoktam tulajdonítani; de Tisza Kálmán aligha „időtöltésből” útazgat, főleg most, midőn a törvényhatóságok szervezése küszöbén állunk, s midőn új képviselőválasztás előestéjén vagyunk.

Nekem úgy tetszik, s aligha csalatkozom, hogy Tisza Kálmán eddig sokat emlegetett, de még mind ez időig nem létezett politikai jelentőségű „erdélyi ellenzék” alakításán, megteremtésén fáradozik. Hogy fáradozásait minő siker fogja koronázni, nem lehet tudni, de ha az erdélyi politikai sajtó és a jobboldal nem kíséri éber figyelemmel lépteit, szerencsésebb lehet Tisza Lászlónál. Est modus in rebus!

Különben Erdély egyes részein már is észrevehető Tisza Kálmán működése, különösen a székely székeken, melyek egymásután jelentik be „ellenzéki voltukat.” Legújabbban Háromszéken kezd mozogni valami „ellenzék”-nek nevezett töredék, minden követ megmozdítva, nehogy három szék között a pad alatt maradjon.

Mikor fog Tisza Kálmán körútjából visszatérni, még nincs tudva,*) de azt igen is jól tudjuk, hogy utána Jókai Mór szándékszik Erdélyt meglátogatni, kinek feladata sem több, sem kevesebb nem lehet, mint a Tisza Kálmán által kiegyengetett ösvényen tovább haladni, s a „Hon” körül csoportosult nagy reményű erdélyi csemetéket, minők Lukács Béla, Hegedűs Sándor s mások, képviselőkké választatni az ellenzék részére meghódított erdélyi megyék egyike vagy másika által.

Mindezek, miket itt röviden egybefoglalva elmondtam, csekély jelentőségűeknek látszanak ugyan, de eredményeikben szomorítóknak lennének pártunkra, főleg pedig Erdélyre nézve.

Eltekintve attól, mit már annyiszor

*) Már visszatért.

Szerk.

volt alkalmunk bizonyítani, hogy ellenzékünk rossz úton jár, mely semmi körülmények között nem vezethet kívánt célhoz; Erdély helyzete s viszonyai olyanok, hogy szükségképen azon párthoz kell tartoznia, mely a magyar nemzeti érdek pártja, hacsak ellenzékeskedése által a már kezét fogott különböző nemzetiségek egymás iránti netalán táplált ellenszenvét felélesztene, szítani nem akarja.

Különben Erdély is átélte a szomorú emlékeztető „élő-halotti” éveket, átélte az alkotmány ébredését, figyelemmel kísérte a kibékülés egyes mozzanatait, s így igen jól tudhatja, hogy midőn 1865-ben Deák Ferencz oda nyilatkozott, miszerint a nemzet hajlandó Austriával békés úton egyezkedni, s midőn a nyújtott békejobbot elfogadta a fejedelem és a magyar országgyűlést egybehívta, a haza minden egyes polgára örömmel és a legnagyobb lelkesültséggel állott a lobogó alá, melyet politikai vezérünk kitűzött. Béke és kiegyenlítés volt minden komolyan gondolkozó hazafi jelszava, s a nemzet képviselőivel megbízott honatyák egyetlen pártot képeztek. Mindezt igen jól tudhatja Erdély, valamint azt is, hogy 1869-ben, midőn az volt a kérdés: helyes-e a nemzet vagy sem a létrehozott kiegyezkedést, az ellenzék minden erőlködése mellett is nem csak hogy többségre, de jelentékeny száma sem vergődött. 1869-ben tehát a nemzet bizalmat szavazott a kormánynak, bizalmat a jobboldalnak, jeleül annak, hogy teljes mértékben s mindenek felett óhajta a békét, főleg pedig, hogy Austriával, a fejedelem szomszédos tartományaival barátságos, egyetértő viszonyban óhajt lenni.

Hiszem, hinni akarom, hogy a nemzet óhaja 1869 óta e tekintetben nem változott, s ha valaha, ugy most, midőn nem rég egy megrendítő tragédia szemtanúi valánk, kíváncsabbnak tartja a békét, az egyetértést ugy Austriával szemben, mint hazánk határain belől az egyes nemzetiségek közt.

Különben ugy Erdély, mint az egész nemzet sokat tanulhatott a multból, főleg pedig megismerhette ellenzékünket, melynek egyetlen törekvése csak az, hogy megbuktassa a mai többséget és kormányra jusson. Sérti az ellenzék vezérfőfiai az, hogy főtényezők gyanánt nem voltak képesek közreműködni a kibékülésnél, s hogy a magyar kormány első megalakulásánál mellőztettek. Ezért akarják most a nemzetet megnyerni részükre, hogy az emelje őket e — méltóságra. Hirdetik a közösügy, a delegatio s a régi rendszer által behozott indirect adók rögtön eltörlését, míg a szinfalak háta mögött gúnyos mosollyal dörzsölik kezeiket s reménykedő arccal nézik, mint örvöng és tapsol az általuk fellármázott tömeg oly elvekért, melyeknek kivihetlenségét náluk jobban senki sem ismeri. A hűség e bálványainak látásánál eszünkbe jut a költő találó szava: „O sanctas gentes, quibus in hortis nascuntur numina!”

Ma holnap lejár a nemzet 1869-iki szavazatának hatálya s ismét alkalma nyílik nyilatkozni egyik vagy másik párt mellett. A legújabb választási törvény valószínűleg alkalmazást nyer a legközelebbi választásoknál, s minthogy e törvény épen azon tömeg jelentékeny részét zárta ki, melyre az ellenzék támaszkodott, most kétszeres erővel kellend működnie, hogy ha legalább szaporodnia nem lesz lehetséges, ne apadjon. Minő eszközöket fog használni? Ez oly kérdés, melyre felelni

szükségtelen. Ámtás, rábeszélés, szép szavak, erőszak és megvesztegetés volt eddig is jelszava, nem lehet más jövőre sem. De mi bizunk a nemzet józan okosságában s egyetlen jelszavunk a béke fentartása és a hazafiság!!

Bukuresti levél.

(Saját tudósítónktól.)

1871. aug. 24.

XXVIII. (L) Teljes megnyugtatósomra szolgál hogy azok a tudósítások, melyeket annak idején önnek a Strousberg-féle, most már „romániai kérdés fölött küldöttem, a legjobb forrásból merített információk alapultak; mert az egész ügy az általam jelzett phasisokon ment át. A berlini kabinet részéről reá süttött internationalis bélyeg mindinkább láthatóvá lesz, a miért is ennek a kérdésnek megoldásához a kulesot többé nem Bukarestben, hanem Rómánia határain túl kelle keresnünk.

Itt legnagyobb érdekléssel lesik, vajjon mily állást fog Ausztria-Magyarország e kérdéssel szemben elfoglalni, de nagyon félnek, hogy elvégre Bismarck herczegnek sikerülend Beust és Andrassy grófokat megnyerni, vagy megegyezni; mert azt hiszik, hogy ez esetben Törökország könnyen oly helyzetbe sodortatik, hogy Poroszország és Ausztria sürgetéseinek engednie kell, minek okvetlen következménye egy fegyveres intervenció volna. Törökország- és Ausztriának szilárd ragaszkodása a párisi békéhez (22. cikk) itt különösen kedvező benyomást gyakorol, miért is az összes idevaló sajtó sokkal nyugodtabb hangulatot mutat föl a bécsi kabinett irányában, mint a diplomatiái hadjárat kezdete előtt.

Az idevaló ideiglen osztrák-magyar diplomatiái ügynök magaviselete és elharmarkodott magatartása (néhány hónappal ezelőtt Radvitsch társaságában Rómánia fegyveres megszállásával fenyegetődzött) most éles bírálatban részesül minden oldalról, mely az ügynök diplomatiái tapintatának nem igen hizeleg.

Minden ellen, a mi porosz, soha nem látott heveséggel kelnek ki; szintugy élesen bírálják porosz a és a bécsi sajtónak a román ügyekre vonatkozó elmefuttatásait; kifakadásaiik rendszeren igen hevesek, sőt néha arczátlan csipősek. Ez alkalmat szolgáltatott egy bizonyos helyről sugalmazott levelezőnek, hogy innen egy bekövetkezendő „szilii veesenrye” híré a a világba dobja, mely a németek és zsidók ellen intéztetnék. A dolognak magva, hogy a Strousberg-féle rablőhistoria következtében a németeket nem igen szívelhetik, a dynastia és teremtményei ellen pedig a legfőbb fokban ingerültek. Ez az érzés nem is ritka; a Károly fejedelem elleni gyűlöletet ki sem titkolja, és így könnyen arra a gondolatra jön az ember, hogy itt tulajdonképen egy megszűs elágazó összeesküvéssel van dolgunk.

Magam ugyan nem így itélem meg a dolgot, daczára annak, hogy a kormány sietett a külfölddel ezt alázatos sajtójának segélyével elhíttetni és a katonaság az egész országban elhelyeztetett.

A fejedelem családjával még mindig a hegyek között időz (sinay kolostorban, Erdély határain). Rendkívüli futárok, ministerek, segédek folyvást utban vannak a főváros és a nyári lak között, hol külön posta- és távirat-állomás rendeztetett be. A közlekedés a külfölddel, nevezetesen Berlin- és Konstantinápolylyal, igen élénk, hová e napokban Károly fejedelemnek egy külön küldötte is ment. Szóval itt mindenben Berlin parancsszava után indulnak.

Tájékoztató eszmék a tüzoltás köréből.

(Vége.)

Az egyenruha minden tüzoltó egyletnek nélkülözhetetlen kelléke, mert csakis ezáltal lehet felismerhetővé, ez ad jogot a törvényes közegek oltalmának igénybe vételére. Minután az egylet csak felszerelést ad tagjainak, az egyenruhát, mindenki maga tartozik megszerezni, s hogy ez által a szegényebbek sújtva ne legyenek, legtöbb helyen fel nem tűnő egyszerű szőrszövetből készült zubbonyokat hoztak be, melyet bárki tetszés szerint rendes napi munkája közt is használhat. Ily öltönydarab legfeljebb öt forintba szokott kerülni, sőt tömeges megrendelés mel-

lett még olcsóbbá is kilehet állítani. tapasztalásból tudjuk, hogy egy álló évig lehet viselni. Az egyenruha kérdése szokott többnyire, az önkényes egyletek Achillesarka lenni, mert ennek eldöntése nem ritkán ézerszer annyi időt vesz igénybe, mint a legelőlethetőségű ügy megvitatása. Nézetünk szerint az öltöny legyen olcsó, könnyen hordozható, tartós szövettől és fel nem tűnő.

A fegyverre nézve nekünk egyénileg tán nagyon is merev nézetünk van, mert katonai engedelmességet kívánunk tagjainktól. Sokat lehetne itt pro és contra írni, vagy mondani, erre vagy arra a példára utalni, de mi tántoríthatatlanul ragaszkodunk azon véleményünkhöz, hogy csakis szigoruan fegyvelmezt tüzoltóegylet felel meg kitűzött céljának. Mert ha a köteleket lázítva szolgálat alatt egyesek okoskodásainak engedünk helyet, megszűnünk tömör test lenni, s csakis azon zajos tanácskozásokat, vitatkozásokat és általános parancsolgatásokat léptetjük újra életbe, melyeket végkép eltörölni volt dicsegetes szándékunk!

A polgári s katonai hatóságok erélyes közreműködése nélkül tüzoltó egylet sikeresen nem működhetik. A politikai hatóság főnöke utasítja az egyleti főparancsnokot az általános teendőkre s támogatja ugy személyes, mint közegeinek befolyása által, lépten nyomon, az egyletet. A katonai hatóság a tüzoltó főparancsnokkal értekezve állítja el a legénységet a hová ez utóbbi szükségesnek látja s az akadékoskodó tétlen nézőket távol tartja. Főelvül a külföldön díró szokást kellene elfogadni, hogy a politikai és katonai hatóság csakis a főparancsnokság útján értekezhetik az egylettel, a nyilvános rendőri közegek, mint városhajdúk, zsanádok, azonban utasítva legyenek minden egyes tüzoltó tiszt parancsainak engedelmeskedni. A katonaságra nézve azon megszorítás forog fenn, hogy a tüzoltó tiszt a vezénylő katonatisztet a szükséges teendőkre felkéri s ha az nem engedne, tüzeset után az ügy a katonai hatóságnak lesz feljelentve! Nincs okunk abban kételkedni, hogy a katonai tekintélyek tapintatos felkérés nyomán városunkban is hajlandók ne volnának a közhasznú cél érdekében a szükséges intézkedések megtételére!

Az oltó szerek beszerzése, épen mivel sok jó hírű gyár versenyez, már e téren, nem könnyű dolog. Ha valahol, ugy itt áll azon elv, hogy nem az olcsóság dönt! A heidelbergi Metz, p. o. legdrágább egész Németországon, mégis alig győzi a megrendeléseket teljesíteni. Nézetünk szerint jobb a teljes felszerelést egy helyen rendelni meg. Az egy rendbeli kiállítás — 77 ember és a törzs, a szükséges eszközökkel és felszereléssel együtt — háromezeröttszáz forintba fog körülbelül kerülni.

A gyakorlatokra nézve megjegyzendő, hogy azok a tagok egyéb elfoglaltságának tekintetbe vételével tartassanak, p. o. ünnep vagy vasárnapon korán reggel. Minden felesleges katonási játék kerülendő, a szükséges exercitiumok azonban szigoruan begyakorlandók. Okvetetlenül szükséges néha fáklafénynél éjjeli gyakorlatot tartani, mert ismertünk egy u. n. „hires egyletet” ki éjjeli tűz alkalmával parancsnokostól, mindenestől fejét veszté azért okuljunk a példán!

Midőn ezennel tájékoztató eszméink tárgyalását egyelőre befejeznék, csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a felsorolt kellékek hazánkban tán egy tüzoltó egyletnél sincsenek meg. De mindenütt megvannak az erre szükséges elemek és ha merőn újból alapítunk, alkossunk olyant, mi a kor kívánalmainak megfelelő. Ha minél többen szólnak az ügyhez, minél szakavatottabban vitatják a tárgyat, akkor szerző igénytelen sorai elérték céljaikat, mely e három szóban összefoglalom,

Győzzön a jobb!

BELFÖLD.

K.-Vásárhely, aug. 20-án.

A k.-vásárhelyi községi gyűlés még a mult évben elhatározta volt kebelében egy községi fiu és községi leányiskolát, mindeniket négy osztálylyal bősztva felállítani, és ezen iskoláknak mint egy alap előkészítő intézetül

egy kisdödörv intézetet létesíteni. A tárgyalások ez intézetek felett a m. kir. vallás és közoktatási miniszter ural azon szerencsés véget érték, hogy a miniszter ur 2.000 forint utalványozott erre az évre ezen iskolák felszerelési, bérrendezési költségeinek fedezésére. A községi gyűlés is a maga részéről rovatilag felajánlotta a cél létesítésére 2000 forint, újabb határozata által pedig annyit, a mennyi ezen intézetek létesítésére okvetetlen szükséges, s oda utasította az iskolaszéket, hogy ezen évi októberben okvetetlen nyissa meg ez intézeteket a népnevelés nagy előnyére. Valóban magasztos a cél s tiszteletre méltó ezen községi gyűlés értelmi felfogása, mit a népnevelés a fonségs tárgyalában tanusított. Valóban követésre méltó példa ez más községek által is, így rövid idő alatt magos lendületet venne a népnevelés ügye Háromszéken.

Tisztelet adassék azon közoktatási miniszter urnak is, ki a valódi szükségét felismerve nem riad vissza az áldozattól, hol arra valódi szükség van.

Az iskolaszék lelkesen indult meg ez intézetek ügyében, úgy hogy örömmel irhatom, hogy ezen intézetek ezen évi október 1-ével átadottnak a nevelési magasztos céljának. Ezen hó 12-én a háromszéki tankerület tisztelt iskola tanácsa évnegyedes rendes közgyűlést tartott Antalfi Károly tanfelügyelő elnöklete alatt.

Mellőzőm a nagyságos tanfelügyelő ur jeles előterjesztő beszédéből azt a szomorú jelenséget, hogy az iskolába nem járó gyermekek legnagyobb percenitjét, leginkább a legnagyobb községek mutatják fel, melyek leginkább hivatva lennének vagyoni állásuknál fogva arra, hogy kebelökben egy gyermek se nőjzen fel tanulás nélkül; ilyenek gyanánt mutatta fel Szentlélek, Polyán, Lemhény és Kovászna nagy falukat s a mi azoknál is szomorubb Bereczk várossáról meg azon szomorú jelenséget említette, hogy midőn majd mindenütt emelkedett a népnevelés ezen tankerületben a népnevelési törvény kihirdetésétől fogva ezen városban azóta sokat hanyatlott. Ez elég szomorú tudósítás. De ezeket mellőzve két tárgyat akarok megemlíteni: az egyik a sepsiszentgyörgyi felsőbb népiskola és a k.-vásárhelyi ipariskola ügye. annak dacára, hogy létesítése még a múlt évre határozatilag ki volt mondva, egészen megállott azon okon, hogy a huszár családok folyamodtak az országgyűléshez ő felsége azon határozata ellen, miszerint a lótlappénzt ő felsége ezen iskolák létesítésére adta vissza, mivel ez őket illet mint tulajdonosokat. Az országgyűlés kérelmeket hihetőleg a kérelmi bizottsághoz utasította s az ott ül ellátatlan, itt a méltóságos főkirálybíró ur ezen családok óváására nem érzi magát jogosítva e tökélet folyóvá tenni ez intézetek létesítésére, s így az ügy évről évre huzódik halasztódik a közművelődés nagy hátrányára. Elég szomorú, dolog hogy ezen sürgős ügyben akár így akár úgy vég-határozat nem hozatik már egyszer. Én becsülöm a tulajdont, az egyéni jogot, de fájdalom azt, hogy ezen, igazolhatatlan eljárás miatt mindig évről évre van elodázva két iskola ügye, melynek pedig létesítése égető szüksége Háromszéknek.

A másik ügy az, mi szintoly szomorú a nevelés ügyére nézve mint az első, hogy Antalfi Bálint, sepsiszentgyörgyi képviselő úrnál jelenti be az iskolatanács előtt, hogy

Fogarasi Mihály erdélyi rom. kath. püspök ő nagyméltósága Nagy Kálmán sepsi szentgyörgyi kath. kántort hivatalából kitette azért, mivel a sepsiszentgyörgyi községi iskolában tanít. Melléklém a főpásztornak a sepsiszentgyörgyi rom. kath. paphoz, e tárgyban intézett levelét.

Nem kötelességbeli hanyagság e tény indoka, hanem mivel az egyház elveivel ellentéző hivatalt vállalt. Tehát a községi iskolai törvény és rendszer ezen egyház elveivel ellentéző. Bámulni lehet, hogy a király oly törvényt szentesített, mely egyháza elveivel ellentéző; bámulatos, hogy a katolikus főpápok, Czirákiak, Majlátkokból álló felsőház elfogadott oly törvényt, mely Fogarasi ő nagyméltósága bölcsessége szerint ellentéző az egyház elveivel, és nem irt vissza, mint a bot büntetés eltörlését elhatározó törvény ellen. Vagy tán nem volt bennök együttérve oly éles logika, és magas bölcsesség, mint Fogarasi ő nagyméltóságában?

Az iskolatanács fájdalmas érzések között rozslását fejezte ki jegyzőkönyvileg e botrányos főpapi erőszakoskodás fölött. Sajnos, hogy egy jó tanító szorgalma és igyekezete jutalmául ilyen elismerést nyer! Miképen haladjon a népnevelés ügye, ha szüntelen ily eljárások által gátoltatik?

Nem tudom a sepsiszentgyörgyi községi folyamodott-e ez erőszak ellen az illető helyre, miután a nevezett kántor nem ő excentriája erszényéből, hanem a községi majorsági pénztárából veszi kántori fizetését, s így tán joga lenne a községnek ezen ügybe szólani; annyi bizonyos, hogy az ilyen főpásztori eljárás méltó az elítélésre a nyilvánosság útján is.

Székely János.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, augusztus 29.

(s.) A francia nemzetgyűlés 24-iki ülésében, melyben mint már tegnap jeleztük — a nemzetörtség feloszlásáról volt szó, nagyon furcsa dolgok történhetek, hogy annyira ment a dolog, hogy Thiers rögtön le akart mondani, sőt már lemondását is megírta. S csak nagy bajjal tudták szándékáról lebeszélni, kitépven kezéből a lemondást. Hogy ez ülés óta mi

*) A „Dicsértessék a Jézus Krisztus” jelíggel initiált rendelet így hangzik: Kedves Fiam!

Nagy Kálmán sepsi-szt-györgyi rom. kath. kántor tanító, miután más, egyházunk elveivel homlokegyenest ellentéző állomást fogadott el, s ez által kétségtelen jelét adta annak, hogy az egyháznak eddig is érdemtelten szolgálja volt, a kántortanítói állomástól ezennel oly meghagyással bocsátandó el, hogy jelen rendeletem keltétől számított tízenhárom nap alatt a kántortanítói lakásról is okvetetlenül elköltözzék.

Erről az érdekléssel leendő közlés végett oly meghagyással értesítlek, hogy haladéknélkül tégy részletes jelentést a sepsi-szt-györgyi kántortanítói állomás járandóságairól, hogy annak alapján a pályázatot kihirdethessem.

Említett k.-tanító járandósága ideig augusztus hó 1-ével megszűnnek. Egyébiránt ájtatos imáiba ajánlottan maradj. K.-Fehérvárt 1871. július 27-én, jóakaró főpásztor Mihály

számos kőmíves-állványon, melyekről a ledöntött tornyokat építik újra és belépünk lépcsőkön le, lépcsőkön fel a félsziget egyik legvénebb templomába, hol minden széken, minden kőven, minden képen szinte keressük a számot és csak azután vesszük észre, hogy nincs kezünkben katalogus, mely a ritka régiséggyűjtemény egyes tárgyait magyarázza járatlanságunknak az északi régiségek tudományában. A legsajátosabb érzelmek között járkáltam e roppant templom hosszú hajójának egyenetlen padlatán. Itt lépcsők vezetnek föl, amott lejtőn kell visszatérnünk és mindenütt feliratos sírköveken járunk, melyek nagyobbára a lundí püspökök neveit és emlékét őrzik. Néhol az egyház előjárója mellett hű élettársának, a püspöknek asszonyának is jutott egy kő; olykor arczképekre is akadunk a kőveken. hosszú szakállú képekre, melyeknek szemei meredten bámulnak föl és szemrehányás nélkül tekintenek a kegyeletlen utódokra, kik lábballal tapodják őket. A nagy tér felhomályában, a roppant ívek alatt oly kicsinyeknek tetszenek a padok, mintha egyáltalában nem is léteznének. Az oltár fölött három ablakon szűrődik be a világosság, melyek középsőjére egy sokszínű keresztet festett mester. A többi ablak is tele van üvegfestménnyel, ama törpe, idétlen alakokkal, kiknek esetlen idomait, melyeket a kirívó színek és erős világosság csak még feltűnőbbé tesznek, mindnyájan ismerjük, a kik itt-ott megfordultunk a középkor nevezetesebb egyházi épületei-

történet Versaillesban, s ha vajjon léptek-e elő azon az uton, mely egyenesen a polgárháborúra vezet Thiers aegise alatt is valószínűleg, ő nélküle pedig bizonyosan: nem kaptunk újabb tudósításokat. Annyi áll, hogy mindjárt más nap valószínűleg még elkészítedetebb harcz folyt a francia parlamentben Ravinel indítványa felett, mely szerint a kormány végleg Versaillesban maradna. A bizottmány, mely a javaslat feletti véleményadásra volt kiküldve, ugyancsak f. hó 24-én tette meg jelentését a plénumban s véleménye pártolja Ravinel indítványát. S miután ezt nem csak a baloldal, de még Thiers, sőt a centrum nagyobb része is ellenzi, előreláthatólag heves jelenetek lesznek közlelebről a „grande nation” legelső, de egy-szersmind leghevesebb, legveszedekezőbb, leg-szenvedélyesebb politikai testületében. Pedig a szenvedély nagyon rossz politikus, sőt nem is politikus.

De ez az hibáiban s erényeiben egyaránt oly bámulatos nép csak nem tud lemondani arról, hogy ne politizáljon szenvedélyesen, a gondolat háttérbe szorításával s az érzélem egész ifjú tüzével.

A nemzetgyűlés feloszlása melletti agitáció is napról napra nő sajtóban és közvéleményben. A feloszlást két baloldali indítványozta; Gambetta, élesen s taláiban motíválva a feloszlás szükségességét, a feloszlási nap meghatározását a nemzetgyűlési osztály-bizottmányokra hagyva fenn, és Louis Blanc és társai, kik december 15-ére akarják a feloszlást kimondani úgy, hogy az új alkotmányozó gyűlés már 1872. január 15-ére összeülhetne.

Ez indítványok ellen a monarchisták természetesen egészen fel vannak bészülve, mert ha keresztülvitlenek, vége az „arajuezi szép napoknak” s az újabb választásoknál, meglehet, sőt valószínű, hogy a monarchikus principiumot csekély, alig számbavehető töredék képviselné.

A márcz. 18-ki fölkelés okainak ki-puhatására kiküldött bizottság Thierst is kihalgatta. Az öreg ur négy óra hosszat beszélt el élményeit s oly vonzó modorban, hogy a bizottság tagjai kivétel nélkül a legnagyobb érdekléssel halgatták. Először is azt fejtegette, hogy miért javasolta ő a bordeauxi nemzetgyűlés áthelyezését Versaillesba. Eleinte Fontainebleaura gondolt, hanem egy pillantás a térképre arról győzte meg, hogy stratégiai szempontból Versailles a legalkalmasabb hely arra, hogy egy hadsereg, mely a fővárosban már nem bírja magát tartani, visszavonulhasson kellő sikerrel. Fontainebleau sokkal nagyobb csapatösszevonást igényelt volna, míg Versaillesban, mint a tapasztalás megmutatta, egyetlen ezred képes volt megakadályozni a forradalmárok előnyomulását. Ezután magának a fölkelésnek okai jöttek szóba. Thiers beismerte a kormány által elkövetett hibákat. Kiemelte Vinoy bátorságát, de egy-szersmind kinyilatkoztatta, hogy a vitéz tk. bizonyos jelentékeny mulasztásokat követett el. Az ügyeknek a fölzigatott néptömeg általi elvételére nem fektet valami nagy súlyt, mert a kormány nem rendelkezett annak idejében akkora erővel, hogy tüzrűséget megvédeni képes lett volna. A bizottság tagjai bátorították a fölkelés egyik fő-okául a főhivatalnokok hanyagságát felhozni. Thiers azonban erőiesen pártfogolta organumait, kijelentvén, hogy hivatalnokainak a tétlenséget nem lehet szemőkre vetni.

ben. Ez ablakon törnek keresztül az új szint váltott sugarak és adnak a barna vén falaknak oly sajátzerű világitást, mely a legmélyebb hatást gyakorolja a szemlélőre. A sugarak, mint-ha szégyenlenék az ódon környezetben tarka színűket, mire a falakhoz érnek, megfakulnak és valami sajátűs, névtelen, eredeti színbe olvadnak össze. E világitásban van az egész, nagy régiségtár. Ebben a bámulatos munkával és kitartással faragott padok, melyeknek kar-jait, czifrázatait, ékítményeit nagyban megtör-delte az idő; de nem tudni, a töredékek hirdetik-e inkább régiségüket, vagy maguk e faragványok, melyeknek alakja ma már mérő-ben idegen és ismeretlen előttünk. E csodálatos szörnyalakokat, melyek felénk nyújtogatják fulánkjaikat, nem ismeri geognosiánk sem, e sajátűs állatokat hiába keressük zoologiánk-ban és e furcsa czirádákról régesrégén elfeled-kezeti a művészet. A falakon egy-két czimer kopott aranya vonja magára figyelmünket és itt-ott fejedelmi személyekre emlékeztető fel-írások tördelőző, elmosódó betűi. Azután egy roppant régi óra, melyen még csak egyszer halad végig napjában a mutató. Az oltár egy hosszú tábla behajtható szárnyakkal és szám-talan szent faragott, idomtalan, nagy fejű kép-vel tele. Középen Mária ül a megváltóval és az ő környezetüket képezi az „apró” szentek-nek e nagy társasága. Ez oltárhoz hasonló az északi régiségeknek kopenhágai híres muzeumá-ban láttam, hol az, mint a skandináv egyházi

A nemzetközi munkásegyletről az u. n. „internationalról”, mely újabb időben tán nagyobb mértékben mint megérdemlé általa-nos üldözés és félelem tárgya lett, ismét egy csodálatgerjesztő hír vagyis inkább gyanu me-rült fel. Az orosz fővárosban ugyanis egy épen oly természetű és alakú óriási per foly most, mint Versaillesban, t. i. orosz kommunisták el-len, kik közül már többieket el is ítéltek. Az „Ostsee Ztg.” szerint kétségtelen s be volna bizonyítva, hogy a versaillesi és péterváricom-munista-perék, bár térben és időben is távol — ez orosz mozgalom ezelőtt pár évvel volt, — mégis benső összefüggésben állanak egymással és ugyanazon egy communistikus mozgalom jelenségei. A pétervári per tárgyalásaiból ugyan-is kétségtelen, hogy az „orosz kommunisták titkos szövetségét” épen úgy a nemzetközi mun-kásegylet hozta létre, moráliter és anyagilag tá-mogatta, mint a párisi „commune” szörnýtetteit.

Az újabb carlista mozgalmakra néz Spanyolországban, melyekből a párisi börze hir-gyártói már király gyilkosságát faragtak, egy f. hó 26-i madridi távirat szerint csak annyi igaz, hogy jelezte, miszerint carlista bandák törtek az országba, minek következtében kato-naság küldetett előbbök. A madridi érsek kör-i-ratában meghagyja a papságnak, hogy a polgá-ri házasságban élőknek csak nyilvánosan tett bűnbánat után adják fel az utolsó kenetet.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, aug. 29. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett: aug. 29. 10 ó. 50 p. d. e.

Bécsi félhivatalos lap a föderalis-must kitízi kormányprogrammá.

Megegyező tudósítások szerint a welsi-gasteini találkozás az európai béke consolidatioját célozták; a két kormány erre nézve megegyezett.

Thiers az amnestia bizottságban kijelenté, hogy a kommunistákra s ál-talában a politikai bűnösökre halálíté-letet mondani nem szabad, a bizottság azonban a legszigorubb büntetéseket követeli.

Állítólag Porosz- és Olaszország közt véd- és dacz-szövetség kötöttett. Bostonnál nagy vasuti szerencsét-lenség; 50 megsebesült, 25 halott.

A porta Albaniában nagy erődít-ményeket emeltek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, augusztus 29.

— Az orsz. m. daláregyesületnek f. hó 20-án tartott rendkívüli közgyűlése a zene-de termében Királyi Pál elnöklete alatt tartat-tott meg, a tagegyletek számos részvéte mel-lett. Az egyesület összes bevétele és kiadása f. év július végéig 19,213 frt 41 krt tesz. A jö-vő n.-nagyváradi orsz. dalárünnepély díszelnöké-ül Gyalokai indítványára egyhangulag Tisza Kálmán választott. Az orsz. verseny-műné-gyesre pályázat fog nyitlatni, de ezuttal a szö-vegkölteményt a pályázok szabadon választhat-ják, tekintettel az ünnepélyjellemre. Az egye-

művészet legkorábbi jelenségeinek egyike volt megjelölve. A mély csönd, mely e vén falak között uralkodott, csak emelte a hatást, melyet rájuk gyakorolt. Mintha aludt volna itt valaki, kinek nyugalma kimélik a csönd és a sugarak a felhomálylyal. Magam sem tudom miért, én is halk léptekkel barangoltam be ez ódon szent-egyház minden zugát.

Az egyetemek, dacára Döllingernek és Fried-richnek és az ó-katolikusok minden óságának s az ujak minden újdonságának, oly közel van-nak még mindig az egyházhoz, hogy nem tet-szik előttem fölötté nagy ugrásnak, ha a lundí vén templomból a lundí egyetemen termék, különösen nem nagynak, mikor száz és száz mérőöldnyi ut van mögöttem. Tehát át az egye-temre. Lundnak templomán kívül főnevezetes-sége az egyetem, mely az egész város tekin-tetére valami sajátűs bélyegét nyom. Mig Németország minden városában az „Einheit” mesterei és őrei viszik a főszercpet, minden harmadik ember, a kive ltalálkozunk, katona, a tányérsipka és a „Pickelhaube” a társadalmi élet koronája, minden utca zajlik a kardcsör-tetéstől, Svédországban ugyancsak meglátszik, hogy azon a reggelen, melyen XII Károlyt az ostromsánczok közt halva találták, elhagyta a hadi dicsőség a svéd zászlókat; elhagyta szeren-csére, ennek ábrándja is.

(Vége. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Svéd kis városok.

Új naplóból.

(Folytatás.)

Azonban van annak a régi világnak még egy nagyobbszerű maradványa e kis városban, melytől a „képromból” protestantismus nem fosztotta meg a tudományt. A székesegyház, mely Skandináviának az upsalaival a legrégibb és legérdekesebb két temploma. Az északi ke-reszténység első, nagy, vallásos buzgalma emelte e hatalmas épületet az amaz időkben uralkodott byzanti izlés modorában. A roppant templom görke falain az ékítmények kerek idomai a görög stílyt juttatják eszünkbe, míg a hatalmas oldaloszlopok és hosszú ablakok a góth izlésre emlékeztetnek. A hátsó körönd különösen oly remek finuman gondolt áloszlopai-val és kerek formáival, minél e nemben kép-zelni is alig lehet szebbet. Ámbár ez épület sok kormos, barnult falu egyháznál vénebb, külső tekintete zavarba ejtheti korára nézve a szemlélőt. Olyan mint egy jó erőben levő öreg ember, a kinek az arczáról ugyan nem olvas-ná le senki, hogy odabenn már minden készül neki fölmondani a szolgálatot. Csak akkor látunk aggkort igazán, ha keresztültörjük magunkat a

sületbe ujonnan belépő egyletek csak úgy vehetnek részt az ünnepélyben, ha belépésük egész évére eleget tesznek a számarányukhoz mért illetéki befizetéseknek.

Rém-történet. Kolozsmegyébe ke-belezt Egeres községében közelebből egy érdekes gyilkossági eset adta magát elő. Az ottani fogadóban ugyanis egy este, hat olasz vasúti munkás és két asszony barátságosan el-költött vacsora után vigan boroztak, és ugyne-vezett malomjátékkal töltötték az időt. A tűz-hely előtt ült egy idegen olasz, nem messze tőle egy írrok, az ágy mellett pedig a vendég-lős. Az idegen olasz éjjel után enni valót kért, mit a vendéglős nemcsak megtagadott, de el-lene hatalmason ki is kelt. Egyszerre az asz-szonyok egyike elszökölte magát s mikor a töb-bi jelenlevők oda néztek, az olasz, a földön, szí-vén keresztül szurva, meghallva látták. Csodá-latra méltó az, hogy a fogadás másnap maga tett jelentést a szolgabírósnál a nála történt gyilkosságról, valamint az, hogy az összes je-lenlevők közül egyedül az írrok mond annyit, hogy látta midőn a fogados helyéről felugrott, a kést a mestergerendáról levette, s az olaszt keresztülzurta. A többiek úgy nyilatkoznak, hogy midőn figyelmüket oda fordítva, arra néz-tek, a fogadóst a gerendára tett kézzel találták. Az írrok kivételével, ki határozottan a foga-dóst vallja gyilkosul, a többiek az egész ese-mény kimeneteléről semmi bizonyost nem tud-nak, sőt a munkások is a hely színéről való elmenetelők alkalmával a vendéglősnek kinyil-vánították, miszerint csak azon esetben bocsás-sa őket szabadon el, ha reájuk gyilkossági gyanuja nincsen.

Éjjeli rablók. A „Nemere” szerint Keresztényfalva községében f. hó 24-én néhány egyén a templom kerítésén áthágva, az annak udvarán levő község háza az ablakon át be-ronított. A község ládájában levő pénzt akarták kiszedni oly formán, hogy arra akkora lyuka-kat furtak, melyeken kezdők befértek. Szerencsé-re azonban csakis 5 ftt néhány krajczárt, meg egy óska pusztát vittek el, az ugyancsak a községládájában levő 1000 ft ezüst, és körül-belül 2000 ft papiros pénzre pedig nem akad-tak reá.

Hotel Európa cime azon európai csinnal berendezett vendéglőnek, melyet báró Bánffy Kálmán vállalkozó szelleme a hidutezá-ban jövő hó 5-én nyit meg. Volt alkalmunk tágas éttermet, szép és olcsó vendégzobait, s egészszeves világos épületét megtekinteni, s biz-tosíthatjuk közönségünket, hogy Kolozsvárt ed-dig nem lett kényelmet lelnek Bánffy báró új vendéglőfogadjában.

Reményi Ede közelebbi megjelené-sét Kolozsvárt barátai egy búcsu zeneestély-lyel kívánják egybekötni. A zenélt tánczvigá-lom zárja be s az egész tiszta jövedelem a Pe-tőfi-szoborra fog fordíttatni.

Gúnynevek tára. Nemcsak a mi székeljeink és egyenmély professzoraink adnak az egész világnak gúnynevet, hanem az észak-amerikai egyesült államok lakói is kölcsönösen gúnyolják egymást. Így Alabama lakói gyikok, az arkansasiak fogpiszkálók, a californiaiak aranyhajászok, a coloradoiak czellengők, a connecticutiak fás szerezcsendiók, a georgiaiak egerész sólymok, az illinoisiek nyálók, a kentuckyak zabhegyzők, a louisianaiak creolok, a maineiek rókák, a marylandiek varjupuffogatók, a michiganiek falánkok, a missouriaiak hánytatók, a nebraskaiak poloskafalók, a nevedaiak tyúke-szűk, a new-hampshireiek granit kölykök, a newyorkiak zsugoriak, az északkarolinaiak kát-rányfőzők és szarvasgombák, az ohioiak őszemű-ek, az oregoniak póklábuak és vastag fejűek, a pennsylvaniaiak pennanítok és bőrfűjűek, a rhode-islandiak kovakövek, a délkarolinaiak menyétek, a tenessaiak kölyök-kutyák, a texa-siak ökrőfűjűek, a vermontiak zöld bányászok, a virginiaiak boros kancsók, a wisconsiniaiak borzlábu hunczfutók. Tessék válogatni közülök.

Nagyszerű lopás. Prágában f. hó 13-án egy fiatal ismeretlen férfi, egy állítólag 200 ft. értékű könyveket tartalmazó csoma-got küldött hordár által a postahivatalhoz, ily cím alatt: „Schwelter és Reichnak, utolsó posta Miskolcz.” A postahivatal hiányos és sza-bály ellenes pakolás, s a miatt, hogy a szállí-tó levélben megjelölt állítólagos feladó Prohász-ka lakhelye megjelölve nem volt, a csomag fel-vételét megtagadta. — A hordár erre a cso-maggal azon házaba tért vissza, hová az idegen-nek a postai revényt vennie kellett volna, ott azonban megtudta, hogy ily nevű egyén ott nem lakik. — A postahivatal mystificatiót gondolva, a csomagot az alstadi cs. k. rendőr igazgatóságához küldötte. — Ott a csomag hiva-talosan felbontatván, abban 6000 ft. értékű magyar és erdélyi hitel és biztosító részvények, és ezenkívül 50.000 ft. szőlő váltók talál-tattak. — Mind ezen értékpapírok kassai Deutsch József nevére száltak, s ugyanezen czég mint elfogadó szerepelt a kiegyenlített váltókon is. — A nyomozás eredményéből ki-tűnt, hogy f. hó 12-én Deutsch József kassai kereskedőnek egy ládája a vasuton elveszett. A tolvaj másnap az értékpapírokat Prágában feladni akarta s a ládában volt tárgyakat visz-

szartartani. — Vétsegből a levelet a már kie-gyenlített váltók kiállításához intézte az elfoga-dó helyett.

Cholera. A bécsi orvosi hetilap sze-rint Bécs és környékén előforduló egyes cho-lera betegségek korántsem aggasztók, miután évenként szokott ily időben ezen betegség szor-ványosan mutatkozni.

Felhívás a küllőmegyei néptanító-egylet tagjaihoz. A „Küllő-megyei néptanító egylet”-nek f. évi aug. 22-ére kitűzve volt köz-gyűlést, a megjelent tagok csekély létszáma miatt, nem lehetvén megtartani, újabb határna-pul f. évi Oct. 4-re d. e. 10 órakor kezdőleg tűzetik ki. A közgyűlés helye Dicső-Szentmár-ton községe. a hova az egylet tagjai hivatko-zással az alapszabályok 9 § d. pontjára tiszte-lettel meghívattak. D.-Szentmárton, 1871 aug. 27. Réderi Árpád, a küllő-megyei néptanító egylet elnöke.

Beküldetett. Szombaton folyó hó 26-án este tíz óra tájban küllőmonostor utca lakót borzasztó kiabálás és lármá riasztotta fel, a hol nagy bajjal sikerült egy haza felé indult, de utközben megtámadott polgárt négy rabló kezei közül kimenteni, kik lesből reá rohanva, ruháját letépték s végül kövekkel majdnem agyon ütötték. Az összegyűlt nép elől a jó madarak egy közellevő telekre futván be, a megvert ember azzonnal a rendőrséghez ment, hogy megtámadóit elfogattassa. Miután azon-ban ennek semmi sikere sem lett, egy kolozs-megyei bátor tisztviselő vállalkozott, s a telek-re bement. Ott azonban a legnagyobb kuta-tás dacára sem kapott senkit, mivel a kereset-tek az alatt a hátsó kerítésen, a velők egyetér-tő háziasszony segítségével megugrottak. Tekint-ve azt, hogy hasonló éjjeli megtámadások ezen utcában gyakran fordulnak elő, a közbizton-ság érdekében felkérjük a tk. városi rendőrhiva-talt, hogy az ilyen esetek meggátlása s a jelen ügy kinyomása végett erőfeszítéseket tenni, s a nyomozása eredményét megnyugtatósnak vé-gézt nyilvánosságra hozni szíveskedjék. — Több küllőmonostorutcai békés polgár.

Fogarasy Mihály, erdélyi r. kath. püspök Gyula-Fehérvárról Budapestre érkezett. Legalább alkalmat lesz személyesen érkezőlőnia a „M.-Állam”-nak, mely correct kath. érzület-re hivatkozva példálódzik, hogy a csalhatatlan-ságot elismerni ne késedelmezzék. Ha a püspök urak „lennének, válaszul elvonnók nem csalhatlan subventió részünket a „M.-Állam” correct kat-holikus zsebtől.

Hirdetmény. Tordamegye képviselő bizottmány tagjai, f. évi szeptember 14-ke d. e. 9 órakor kezdődőleg Tordán tartandó rend-külvüli közgyűlésre tisztelettel meghívom. Ezen gyűlésnek tárgya: a képv. bizottmány idej ju-nius hó 15-ki gyűlésében, az 1870 évi XLII ik törvénycikk 915. §. alapján megválasztott kül-döttségnek, a megye szervezésére vonatkozó „javaslata” feletti tanácskozás és végleges meg-állapodás. — Torda, 1871 augusztus 28-án. B. Kemény György, főispán.

Brassói tudósítók egy hosszabb panasz-levelet küldött be hozzánk, melynek rö-vid tartalma az, hogy az ottani róm. kath. gymnasium két tanára nem tud magyarul, következésképpen nem is taníthatnak magya-rul, a mi annál meglepőbb, mert az alsó négy osztály az erdélyi róm. kath. tanulmányi alap-ból tartatik fön.

M.-Vásárhelyt a ref. főtanoda gyors-sajtója alól a napokban egy füzetek jelent meg: cizme az Erdélyben felállított sajtóbírótság előtt követendő esküdtészi eljárásra vonatkozó ösz-szes m. kir. miniszteri rendeletek, az 1852-iki sajtórendtartás és ezekkel kapcsolatban álló törvénycikkek gyűjteménye. Összeállította má-d éfalvi lovag Istvánffy Pál, kir. v. táblai e. titkár és a marosvásárhelyi jogász-egylet tagja. — Miután benne semmi új felmu-tatva nincs s az összeállítás csak is egy írón félora közvetítését igényelte, a füzet tartalma-hoz nincs mit szólnunk, de nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül azt, hogy először találko-zunk székeleyl és lovaggal (Ritter) egy személyben s hogy nem tudtuk elhatározni, hogy az összeállító a „Ritter” címre vagy a jogász-egyleti tagságra fektetett nagyobb súlyt

Bismarck herezeg és a strikoló kőművesek. Berlinben a kőművesek beszűntet-ték a munkát, pedig a parlamenti épületnek október havában el kellett készülnie; Bismarck talált módot a strikolók kijátszására: 120 ka-tona czakonpakkostul oda masiroz, átöltöznek s mint kitűnő kőművesek munkához látnak. Így járnak el minden sürgetős középítke-zésnél.

A bécsi kellnerek élelmesei; a közelő bécsi világiállítás tekintetéből a bécsi kellner egyesület elhatározta, hogy a tagok számára olasz, francia és angol nyelvleczké-ket adat.

Rapportsbogen. A bécsi törvény-szék előtt a napokban az udvari konyha egy írnoka állott csalási büntény miatt; mert ka-tona volt, „rapportsbogen”-jét olvasták föl, ez így szól: „Többszörösen megbüntetett extra csizma és strupfli viselés miatt;” „írásbeli dolgo-zatok be nem adása miatt;” „rosz lovas; elég

jól bának a lóval; 37 tanuló közt a negyedik hátulról; 1866-ban szolgált Józsefstadtnál; jó életű; nem; magaviselete: szíves az elöl-járókkal szemben, gyenge az alattvalók iránt, különben könnyelmű.”

Igy volt az Franciaországban is. Loos György cs. és kir. közös főhadnagy Tar-nopolból megszökött. Ő az egyenruha raktárnál volt és öt év óta úgy gazdálkodott a reá bizott köpenyekkel, hogy egész szállítmányokat eladott a jároslaui szállítóknak, kik ugyanazokat a ruhákat ismét eladták a kincstárnak. De ter-mészetesen a gazdálkodás nem lehetett a vég-telenségig folytatni, mert végre mégis csak felderült a dolog, de a főhadnagy ur szelet kapott és megugrott.

Pichler Bódog a „Zen. lapok” ér-tesülése szerint lakását Pestre teszi át, hol mint énektanító és zeneszerző fog működni.

Lengyelfalvi báró Orbán János, b. Orbán Balázs édes atyja, e hó 24-dikén, élete 92-dik évében, Lengyelfalván jobb létre szenderült. A boldogult egykor huszár százados és a magyar országgyűlés felsőházának tagja volt, s mint ilyen tántoríthatlan férfiként szolgálta királyát és hazáját. Nyugodjék csön-desen!

Özv. b. Bánffy Györgyné sz. bor-bátvizi Bája Mária életének 86-ik, özvegységének 40-ik évében, végelgyengülés következ-tében meghalt. Hült tetemei e hó 30-án délután 3 órakor rövid ima után Válaszutra indíttatnak, hol e hó 31-én a családi sirboltba helyeztetnek. Nyugodjék békében!

A „Figaro” a következő adomát közli Rosambeau-ról, a „theatre francaise” egyik kiválóbb tagjáról: A szünapok alatt a vidéken szerepelve, midőn egy kis városban, Anjouban volt föllepő, az egész színházban csak egyetlen néző találkozott. A rendező már éppen jeleníteni indult, hogy az előadás elma-rad, midőn Rosambeau parancsára a függöny fölhuatott, s ő kilépett. „Monsieur, — mond az egyetlen néző felé fordulva, a darabot jött-e megnézni, vagy Rosambeaut?” „Rosambeaut!” „Nos uram, az én vagyok. De mit gondolt ön, nem mulathatnánk-e mi jobban a szomszédos restaurációban, mint itt, hol ha ön kívánná, végig leszek kénytelen játszani egy roz darabot, melyben szokásom ellenére még rossz is vagyok?” „Igen szívesen elfogadom ajánlatát, s ha úgy tetszik, indulhatunk.” A művész derekasan megvendégelte kedélyes publikumát, s másnap neki és barátainak páholyjegyeket kül-dött.

A párisi társaság merő hazafiságból három francia művész zárt ki köréből, a mi-ért az idén Baden Badenben hangversenyt ad-tak. E művészek nevei Saint-Saens, Ravel és Des Champs Eliz.

Öngyilkosság amerikaiasan. Rich-mondban egy előkelő asszonyság tudatta a la-pokkal, hogy ekkor igen sajátos módon véget fog vetni életének. Felkéri tehát a szerkesztőket, hogy a mondott időben és hely-re küldjék el tudósítóikat, mert a közönségre néve igen érdekes közleményeket írhatnak. A szerkesztő uraknak volt eszük, hogy ily sensa-tions eseménytől valahogy meg ne fosszák lap-juk hasábjait, s a rendőrséget nem is tudósi-tották. A mondott időben csakugyan meg is jelentek a hirlaptudósítók. Az öngyilkosság azonban elmaradt, mert — mint a nő rokonai kijelenték — sikerült lebeszélni az áldozatot kétségbeesett szándékáról. A hirlaptudósítók nagy haraggal távoztak el, s a lapok egy col-lectiv jegyzékben tiltakoznak hasonló „felülte-tés” ellen.

A szerkesztő postája.

H o b b e s T a m á s igen tanszerűleg van tartva lapunk irányához és olvasóhoz mérve. — G. L. u r n a k, Radnotfáján. Kérése teljesíté-sével kérdésére is igenlő választ adunk, saját kérésünket csatolván hozzá.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratási eredmény Magyarországon.

A földmívelési miniszteriumhoz beérkezett 1158jelentés szerint a termények július havi állása, illetőleg az aratás eredménye a követ-kezőkben foglalható össze:

Őszi búzára nézve az aratási eredmény a Dunán-innen 49 jelentés szerint jó, 87 sze-rint közép, 2 szerint rossz; a Dunántul 62 je-lentés szerint jó, 165 szerint közép és 40 szerint rossz; a Tiszán-innen 69 szerint jó, 95 szerint közép, 23 szerint rossz; a Tiszántul 33 szerint jó, 153 szerint közép, 85 szerint rossz; Erdélyben 100 jelentés szerint jó, 109 szerint közép, 7 szerint rossz. Átlag véve: az egész országban az őszi búza aratási eredménye 313 jelentés szerint jó, 609 jelentés szerint közép és 182 jelentés szerint rossz.

Őszi rozs aratási eredménye a Dunán-innen 69 jelentés szerint jó, 85 szerint közép és 8 szerint rossz; a Dunántul 80 szerint jó 174 szerint közép és 17 szerint rossz; a Ti-szán innen 67 szerint jó, 116 szerint közép és 21 szerint rossz; a Tiszán tul 61 szerint jó 135 szerint közép és 36 szerint rossz; Er-

délyben 112 jeientés szerint jó, 90 szerint közép és 3 szerint rossz.

Őszi kétszeres aratási eredménye az egész országban 195 jelentés szerint jó, 371 jelentés szerint közép és 73 jelentés szerint rossz.

Az őszi vetések aratási eredménye álta-lában véve az egész országban 897 jelentés szerint, vagyis az összes vetések 31 százalék erejéig jó, 1580 jelentés szerint, vagyis 5 százaléka erejéig közép és 340 jelentés szerin vagis 13 százalék erejéig rossz.

Tavaszi búza aratási eredménye a Du-nán innen 35 jelentés szerint jó, 32 szerin középszerű, 6 szerint rossz; a Dunán tul 2 szerint jó, 46 szerint közép, 6 szerint rossz a Tiszán innen 47 szerint jó, 68 szerint közép, 12 szerint rossz; Tiszán tul 54 jelentés szerint jó, 106 szerint közép, 55 szerint rossz Erdélyben 64 jelentés szerint jó, 62 szerin közép és 10 szerint rossz. Az egész országban együtt véve 226 jelentés szerint jó, 308 jelen-tés szerint közép, 89 jelentés szerint rossz.

Árpa-vetések aratási eredménye az egész országban 637 jelentés szerint jó, 331 jelentés szerint közép és 45 jelentés szerint rossz.

Zab aratási eredménye az egész ország-ban 831 jelentés szerint jó, 247 jelentés sze-rint közép, 35 jeientés szerint rossz.

A tavaszi vetések aratási eredménye ál-talában véve az egész országban 1694 jelentés szerint jó, 886 jelentés szerint közép és 171 jelentés szerint rossz: vagyis a tavaszi össze-vetések 61%-a jól, 32%-a közepesen és 7%-a rosszul sikerült.

A kapás növények közül a burgonya az egész országban 506 jelentés szerint jól, 321 jelentés szerint közepesen, 187 jelentés szerin rosszul sikerült, tehát az elvetett burgony: 51%-a jól, 33%-a közepesen, 17%-a rosszul sikerült.

A répa az egész országban 487 jelentés szerint jó, 272 szerint közepes, 62 jelentés sze-rint rossz eredményel járt; az ültetett répa 59%-a jól, 31%-a közepesen és 10%-a ro-szul sikerült.

A kukorica az egész országban csak 89 jelentés szerint jól, míg 406 szerint közepesen és 526 szerint rosszul áll. E szerint az elve-tett kukoriczának több mint fele rosszul áll; csak egy tizedrésze áll jól és a többi négy ti-zedrésze közepesen.

A mesterséges rétek a beérkezett jelenté-sek szerint $\frac{3}{4}$ részt jók és alig egy tizedrésze rossz, a többi közepes.

A szőlők a Dunán innen $\frac{1}{4}$ részt jók $\frac{1}{4}$ részt rozak, felében pedig közepesek; a Dunán tul $\frac{1}{3}$ jók, $\frac{1}{10}$ rozak és a többi közepes; a Tiszán innen ugyanez az arány; a Tiszár tul $\frac{1}{6}$ része rossz, $\frac{2}{6}$ jó és felé közepes. Erdélyben $\frac{1}{6}$ része jó, $\frac{2}{6}$ rossz és felé közepes. Az egész országban összesen véve a szőlők $\frac{2}{6}$ része jól áll, $\frac{1}{6}$ része rosszul és $\frac{1}{6}$ közepesen.

A gyümölcsfák, mint a beérkezett jelen-tések mondják, 156 helyen jól, 466 helyen közepesen és 436 helyen rosszul fizettek.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Aug. 27-én 5 $\frac{1}{2}$ Metalliques 100 ft 53.70. Kamat —. 5 $\frac{1}{2}$ Nemzeti kölcsön 100 ft. 69.70. 1860. Kölcsön 105.10. Bankrészvény 767. Hitelintézeti részvények 289. ft. 291.30. London 10 ft. st. 120 ft. 55 kr. Ezüst 120.15. Cs. kir. arany 5.77 $\frac{1}{2}$ Napoleondor 964.

Urbéri kötvények Magyarországi 80. — Temesi 78.50. Erdélyi 72.25. Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, aug. 27-én

Barcsai Domokos, birtokos, Déváról. Jenei Jenő, kapitány, Fehérvárol. Korner József, kereskedő, Fehérvárol. Holtzer Gyula, kereske-dő, Vásárhelyről. Katona Jánosné, N.-Ujfalu-ból. Nagy József, főügyész, Szamosújvárról. Dr. Jenei Viktor, Pestről. Széher Jozefa, N.-Várad-ról. Amigó Franciska, N.-Váradról. Roth Fe-rencz, hon. főhadnagy, Pestről. Kincses József, birtokos, Pestről. Czákó László, hivatalnok, Pestről. Csiki József, kereskedő, Pestről. Biluska Antal, kereskedő, Pestről. Biluska Gergely, kereskedő, Pestről. Medgyesi János, kereske-dő, Pestről. Ifj. Veres Lajos, tanuló, Pestről. Haraga Antal, kereskedő, Szamosújvárról. Peille-Ottó, Déésről. Brentsán Albert, Szamosujvár-ról. Lengyel Ádám, honvéd százados, Tordáról. Felszegi Sámuelné, Felvinczről. Dr. Sáska Jo-zsef, Kolozsvárról. Hippmann József, kereskedő, Felvinczről. Móza Ferencz, birtokos, Déésről. Nagy János urné, Pestről. König Albert, ke-reskedő, Pestről. Bodor Bertalan, birtokos, Sz.-Ujvárol. Csia Károly, birtokos, Pestről. Csauz László, kereskedő, Egeresről. Vinkler Béla, bir-tokos, Somkutról. Szilágyi Bálint, építész, Tor-dáról. Schuller Géza, birtokos, Tordáról.

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtóha-tóság irányában vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS.

S. sz. 2698. 1871.

Hirdetmény.

Kolozsmegye törvényszéke mint telekkönyvi bíróság, közhirre teszi, miszerint gróf Csáky György csödtömegéhez tartozó n.-almási uradalom, mely az 1871-dik évi május 14-dik és következő napjairól felvett leltár szerint az alább megjelölt részekből és járulékokból áll u. m.

Nagy-Almás helységében a 43, 9, 11, 12, 15, 19, 21, 26, 27, 33, 49, 50, 52, 54, 62, 65, 67, 69, 74, 177, 178, 180, 184, 185, 195 és 525 sz. telekkönyvekben foglalt birtokrészek, melyek közt belső telek 11 hold 1082 ööl, szántó 560 hold 1541 ööl, kert és kaszáló 103 hold 685 ööl, legelő 436 hold 628 ööl, szőlő 22 hold 798 ööl, erdő 3536 hold 1035 ööl, terméketlen 46 hold 230 ööl; ezeken lévő épületek: grófi lak épület 17 szobával, e mellett egy templom, cseléd és gazdasági épületek, szeszgyár épület; négy malom és malom ház, több zsellér-házak; a fekvőségek és épületek becserkéke 133,250 frt. 96 kr.

Járuléka: az angol-kert, gyümölcsös, szőlő, ültetvények 12,330 frt. o. é. az erdő fa-készlete 332,179 frt. 93 kr. a 2300 frt évi közép jövedelmet hozó korcsomárlási jog 46000 frt. o. é. malom regalé jog 14200 frt. o. é. vetésekben és ingóságokban be-ruházás 1775 frt. 75 kr. o. é. becserkékben.

Bábonyon a 13. sz. telekkönyvi jószágtest, melyből szántó 2 hold 105 ööl, erdő 319 hold 595 ööl, helyek becserkéke 2499 frt. 3 kr. és a nyers fa tömeg, korcsomárlási jogé 10234 frt 28 kr. o. é.

Nyíresen az 52 sz. telekkönyvi jószágtest, melyből a 260 ööl belsőség, 38 hold 300 ööl szántó, 59 hold 1100 ööl kert és legelő, 2100 hold 107 ööl erdő. 5 hold 320 ööl terméketlen helyek becserkéke 13,602 frt 72 kr. az erdőbeli fakészlet és korcsomajogé 200,444 frt. o. é.

Czoldon az 5 számú telekkönyvi jószág-test, melyből a 3 hold 1430 ööl szántó, 26 hold 409 ööl kert és kaszáló, 181 hold 375 ööl erdő, 3 hold 861 ööl terméketlen fekvők becserkéke 2774 frt 53 kr. az erdőbeli fa és korcsomajog becserkéke 10464 frt. o. é.

Nagy Rajtolczon a 15 sz. tjkvben foglalt fekvőségek: továbbá a 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 158, 160. sz. tjkönyvekben felvett belső telkek, a rajtok levő zsellér épületek kivételével; az összesen 16524 frt. 5 kr-ra becserkült ingatlanok között 1430 ööl belsőség, 49 hold 100 ööl szántó, 143 hold 970 ööl kert és legelő, 449 hold 825 ööl erdő, 7 h. 1400 ööl terméketlen; az erdőbeli fa, korcsma és malom regalé becserkéke 14,289 frt. 74 kr. o. é.

Kásapatakon a 23 sz. telekkönyvi jószágtest, melynek 965 ööl belsőségből, 46 hold 665 ööl szántóból, 103 hold 356 ööl kert és kaszálóból, 1352 hold 638 ööl erdőből, 625 ööl terméketlenből álló részei 11586 frt. 54 kr. becserkült; az erdők fakészlete és korcsomárlási jog becserkéke 81199 frt. o. é.

Bercsin a 3 sz. telekkvvi jószágtest, melyből a 170 ööl belső telek és 103 hold 595 ööl erdő hely becserkéke 666 frt. 79 kr. erdőbeli fakészlet és korcsoma jogé 8760 frt. o. é.

Kökönyesen az évi 10 frt jövedelmező korcsomajog becserkéke 200 frt. o. é. Összesen 9714 hold 1400 ööl kiterjedésű és 912,881 frt. 32 kr-ra becserkült uradalom 1871-ik évi november 4-ik és december 4-ik napjain mindenkor délelőtti 9 órákor Kolozsvárt alólirt törvényszék hivatali helyiségében 8-ik sz. szobában bíróság el fog adadni következő feltételek alapján:

Az egész birtok együtt adatik el. Részletes eladásnak községenként csak azon esetben van helye, ha az árverezésre jelentkezők két harmadrésze kívánja vagy a n.-almási, nyíresi és kása-pataki birtokrészekre vásárlók jelentkeznek. — Részletes eladás esetében kiküldött ár az illető községbeli birtokrész becserkéke. —

A vásárolni szándékozó köteles a becserk 5% az árverező biztos kezéhez bánatpénzt előre letenni; mely a vevő részére a vételárba betudatik, a többieknek pedig visszaadandó lesz. — (302) 3—3

A betáblázott hitelezők közül azok, kiknek követelésük mind összegére mind a zálog-jogra nézt folyósítva van, és a betáblázott tőkéket sorrend szerint 200,000 ftig o. é. meg nem haladja, — tőke követelésüket az eredeti okmányban bánatpénzzel betehetik; az ezzel netalán fedezetlen levő bánatpénzt kötelesek akár készpénzben, akár a bécsi tőzsdén árfolyammal jegyzett értékpapirokban, — az utolsó és a biztos által meg tudható árfolyam szerint számítva, — kiegészíteni. —

A vevő köteles a leütés után azonnal a bánatpénzt 10%-ra kiegészítve a törv. biztos kezéhez kifizetni.

Az árverezéstől számítandó 30 nap alatt köteles a hátralék vételárnak egy harmadát vagyis 30%-át, három hónap múlva vagyis 90 nap alatt a második harmadát, — és ettől számítva hat hónap lejártáig a vételárnak utolsó harmadát a törvényszékhez készpénzben befizetni.

Szabadságában áll vásárlónak, a legutolsó fizetési határidő iránt az érdekelt jelzalogos hitelezőkkel hosszabb fizetési határidő iránt egyezkedni; — valamint a vételár jogérvényes felosztása folytán a vételárból kifizetésre utalt követeléseket beváltani s fizetés gyanánt a törvényszékhez beadni.

A fizetési határidő elmulasztása esetében a vásárló kárára s költségére új árverezésnek van helye, mely azonnal hivatalból lesz kitűzendő oly módon, hogy a jószág már az első határidőben becserk alól is el fog adatni. — A megvásárolt birtok 1871-ik évi január 1-ső napján megyen át vásárló birtokába és használatába; a tulajdonjogot azonban csakis az árverezési feltételek teljesítése után nyeri meg és ehez képest történik a telekkönyvi bekeblezés vásárló javára. —

A jelenlegi haszonbérő által a leltár szerint teendő vetésekért, ha épen semmit vagy annyi kiterjedésűt megtenni elmulasztaná, jogában áll vásárlónak 1537 frt. 75 kr. vagy az elmulasztott vetés leltári becserkékét kártérítésként a haszonbérőlőtől követelni.

A megvásárolt birtok után járó minden névvel nevezhető állami, megyei és községi adókat, illetékeket, terheket 1871-ik évi január 1-sőtől kezdve vásárló hordoz; valamint fizeti a vásárral járó kincstári és bekeblezési illetéket is vételárba való becsapítás nélkül. A csödtömeg sem a birtok kiterjedéseért, minőségeért, sem az épületek és javadalmak leltári becserkékéért szavatosságot nem vállal. — e részben a vásár telyesen a vásárló veszélyére történvén. —

Miről vásárolni szándékozók azon hozzáadással értesítettnek, miként az árverezés alatti jószág birtok és teher állapota ugy a becslési munkálatok alólirt megyei telekhivatalnál megtekinthetők. —

Kolozsmegye törvényszéke telekkönyvi bíróságának Kolozsvárt, 1871. augusztus 17-én tartott üléséből.

Biró Pál,

fő-bíró,

Müller Dani,

telekk. vezető.

NEM HIVATALOS.

(291)

(4—4)

OSKOLAI könyvek!

A bekövetkezendő iskolai-év alkalmából van szerencsém tudósítani a n. érd. **tanár-, tanító- és nevelő urakat**, egyáltalában Erdély iskola-világát, miszerint könyvkereskedésemben, mely legújabb időben ismét nagyobb kiterjedést nyert, úgy hogy ma már mint Erdély legnagyobb könyvesarnoka egyedül áll, mindennemű

TANKÖNYVEK és TANESZKÖZÖK

egyetemek, gymnasiumok, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást kaphatók.

Nagyobb megrendeléseknél a szokásos kedvezményen kívül tisztelet-példányokkal is szolgállok; saját kiadásaimból pedig az illető tanár és tanító urak rendelkezésére szegényebb sorsu tanulók számára ingyen példányokat bocsátok.

Tömegesebb megrendeléseket annyival is inkább kérem minél előbb beküldeni, hogy egyrészt a szükséges példányok száma iránt tájékozhasam magamat folytonos megrendeléseimmél, másrészt pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történhessék.

Kolozsvárt, 1871, Augustusban.

Teljes tisztelettel
STEIN JÁNOS
könyvárus és kiadó.

OSKOLAI könyvek!

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(301)

(2—3)

Egy 5 éves sárga-kancza

E hó 9 én Dobokamegye választási-járás Borsá nevű falujából **eltévedt**. Ösmertető jelei a következők: 15 markos, orra fehér, a két első lábszára vastagabb a hátulsónál. Megtalálója jelentse magát KLEIN HERMANN haszonbérőnél Borsán, hol az illő jutalmat át is veheti.

Maláta szappanok

fürdői és pipere használatra

kiváló gyógygyógyulnak az izom-, csont- és idegrendszerben (Bismarck herceg, Heydt báró, von Graffenried báróné stb. nyilatkozata szerint) elhárítják a fürdő- és vízkezelési alkalmatosságait a legújabb és egészségesebb bőrszint varázsolnak elé, (a Wiener medicin. Presse) jelentése szerint.) Valódi minőségben megrendelhető csak is

Johann Hoff, k. k. concess. Central-Depot,
Wien 11 Kärntnering 11.

Továbbá kapható: Kolozsvárti Karvay Gyula, Fehérvárti Oskai Kriszta, Segesvárti Teutsch J. B. Dézsen Kremer Samuél, Gyergyó-Szék-Miklós, son Lázár Antal özvegye és fiainál. (207) (7—3)

Finom külföldi fajú

sárga dinyék

kaphatók és megrendelhetők
Tauffer János cukrászatában,
valamint **RAJKA JÓZSEF** muzeum
melletti **dinyéskertjében** illendő
árban. (300) (3—6)

A dinyék jószágáról kezesseget vállal
RAJKA JÓZSEF, kertész.